

Råd i anslutning till muddrings- och slätterarbeten

Tillståndsplikt i enlighet med vattenlagen (en anmälan räcker inte)

En muddring där mängden muddringsmassor uppgår till mer än 500 m³ fordrar alltid ett tillstånd från regionförvaltningsverket (AVI) söks. Även för en mindre åtgärd kan det behövas ett tillstånd, om projektet orsakar sådana allmänna negativa konsekvenser för vattenmiljön som avses i vattenlagen och berör en privatperson som inte ger sitt skriftliga samtycke till åtgärden.

Anmälan (blanketten muddrings- och slätteranvisning)

Enligt vattenlagen ska en muddring och en slätter av växtlighet anmälas till ELY-centralen och ägaren av vattenområdet 30 dygn innan åtgärden genomförs.

Ett vattenområde är ofta samägt (delägarlag). Samfundet kan ha utsett en person som befullmäktigats att sköta ärenden i anslutning till det gemensamma området. Uppgifter om ägaren av vattenområdet (fastighetens namn och RNr) kan begäras från lantmäteribyrån. Ägaren av vattenområdet kan eventuellt även "spåras" genom försäljaren av fisketillstånd.

Den som genomför muddringen svarar för projektets lagenlighet och uppkomna negativa konsekvenser. I syfte att undvika problem och tvister är det bra att diskutera och avtala om projektet med de närmaste grannarna och ägaren av vattenområdet.

Muddringsåtgärder ska alltid planeras och genomföras omsorgsfullt så att eventuella miljöolägenheter och granntvister kan undvikas. Vid muddring och placering av deponeringsmassor ska särskild hänsyn tas till natur- och vattenmiljön, inklusive landskapsvärdena.

Utifrån anmälan bedöms behovet av ett tillstånd från fall till fall. Ett tillstånd krävs, om åtgärderna kan orsaka olägenheter till exempel för naturen eller fiskbestånden. Utan regionförvaltningsverkets tillstånd är det alltid förbjudet att äventyra naturtillståndet då det gäller en tjärn i naturliknande tillstånd som är mindre än en hektar samt en flada eller glosjö i naturliknande tillstånd som är mindre än en tio hektar.

Före muddring eller slätter

Basuppgifter om projektet

Klarlägg gränserna för det område du äger, framför allt med avseende på vattendraget. Om det finns en tillandning vid din tomt, hör denna inte till gården om den inte har lösts in.

Klarlägg gränserna för det område du äger, framför allt med avseende på vattendraget. Utför mätningar vid objektet (djupförhållanden samt fastställande av muddringsområdet och -djupet). Utred variationerna i vattennivån. Den väsentliga

vattennivåuppgiften är medelvattennivån (= den långsiktiga genomsnittliga vattennivån, MW) som bestämmer gränsen mellan ett mark- och vattenområde (= strandlinje). Den högsta vattennivån är väsentlig då en deponeringsplats för muddringsmassorna väljs. Om det vid din tomt finns en tillandning (ett tidigare vattenområde som permanent förvandlats till ett markområde), hör denna inte till tomten om den inte har lösts in.

Ta reda på vilka **naturvärden** det finns inom området och beakta även fridlysningsstadgandena i naturskyddslagen, till exempel:

- i fråga om individer som hör till de fridlysta djurarterna är det förbjudet att störa dem under förökningstiden eller att förstöra deras bon.

Information om vattennivåer, vattenkvalitet och naturvärden finns på:

www.ymparisto.fi.

Försäkra dig dessutom om att det inte finns några **rör eller kablar** på området.

Ta reda på om muddringen eller deponeringen fordrar tillstånd i enlighet markanvändnings- och bygglagen hos den kommunala byggnadstillsynsmyndigheten.

Begär en offert från flera entreprenörer som tidigare genomfört lyckade muddringsprojekt. Besök vid behov de lyckade objekten. Be entreprenören besöka platsen innan en offert lämnas.

Den som låter genomföra en muddring svarar för genomförandet och övervakningen av arbetet samt för eventuella olägenheter. En ordentlig arbetsplanering med tillräckliga yrkeskunskaper minskar uppkomsten av olägenheter.

Projektgenomförande

Tidpunkten för arbetet

Försök tidslägga arbetet så att de negativa konsekvenserna för miljön blir så ringa som möjligt. Hösten och vintern är de bästa tidpunkterna för en muddring. I syfte att minska olägenheterna till följd av grumling och andra negativa konsekvenser som orsakas av muddring bör denna läggas till en tidpunkt utanför perioden då området används för rekreation. Fåglarnas häckningsperioder och fiskarnas lekperioder ska undvikas. En muddring kan i regel genomföras mellan den 1 september och den 30 april. Om det inte uppstår några negativa konsekvenser för fågel- och fiskbestånden, kan en muddring genomföras ännu i maj. På skydds- och Naturaområden samt på andra områden som är betydande med tanke på fågelbeståndet ska arbetet genomföras mellan den 1 oktober och den 31 mars.

För mindre muddringar är höst och tidig vår lämpliga tidpunkter eftersom vattennivåerna i sjöarna då i allmänhet är låga och arbetet blir lättare att utföra. Det rekommenderas att större muddringar genomförs på vintern på isen, om isen och markgrunden bär transportmaterielen för muddringsmassorna. På havsområden tillåter inte isbärigheten några större muddringar.

I arbetet bör man sträva efter att det muddrade området blir djupare mot öppna havet så att det inte uppstår någon grop som samlar slam. Sidoslänterna på det muddrade området får inte bli lodräta, utan ska bearbetas till den släntlutning som jordarten kräver. I annat fall uppstår onödigt grumling i vattenområdet.

Placering av muddringsmassorna och beaktande av vattenmiljön

Muddringsmassor får inte deponeras på någon annans markområde eller tillandning utan ägarens samtycke eller på ett vattenområde utan regionförvaltningsverkets tillstånd. Det bör säkerställas att muddringsmassorna deponeras på korrekt sätt så att de inte förflyttas tillbaka till vattendraget vid översvämning, regn eller med vågor. Deponeringsområdet och spåren efter arbetet ska snyggas till så att de smälter in i miljön. Växtlighet som lösgörs ska samlas in från vattendraget och placeras på vederbörligt sätt.

Muddringsmassor ska överhuvudtaget inte deponeras i ett vattenområde, men också strandzonens naturvärden ska beaktas vid muddring och deponering av muddringsmassor. Massor ska till exempel inte deponeras på strandängar och strandkärr som är betydande med tanke på naturens mångfald. Väldigt många naturtyper i strandzonen vid sjö-, älv- och havsstränder är dessutom rödlistade. På stränderna kan det även förekomma rödlistade arter. Strandzoner som hör till vattenmiljön kan ha en viktig betydelse som lekområde för fiskar. En deponering som skadar naturmiljön strider också i allmänhet mot bestämmelsen om minimering av olägenheter i vattenlagen och kan enligt vattenlagen vara en tillståndspliktig åtgärd, även om muddringen i övrigt inte fordrar ett tillstånd.

Massor får inte deponeras på ett naturskydds- eller Naturaområde eller värdefulla traditionsbiotopområden. Ett vackert strandträdbestånd bör inte förstöras genom att deponera massor vid roten av träden. Deponeringsområdet ska snyggas till så att det smälter in i miljön. En utfyllnad av ett vattenområde bildar ingen tillandning, utan kan utgöra en otillåten åtgärd. På en tillandning ska i allmänhet inget deponeras annars heller, åtminstone inte utan ett vederbörligt erosionssskydd.

Den allmänna bestämmelsen om minimering av olägenheter i vattenlagen (2:7 §) förutsätter att ett projekt inte får orsaka olägenheter som kan undvikas och som är onödiga med tanke på projektets syfte.

Olägenheter till följd av muddring och undvikande av dessa

Grunda stränder och de översvämningssområden som ofta ansluter till dessa utgör mångformiga habitat med ett artbestånd som kan ta skada av muddringar eller utrotas helt och hållet på grund av dessa. Muddringsåtgärderna kan även leda till att vattnet grumlas, att näringsämnen frigörs från botten sedimentet i vattnet, att fiskarnas lekområden förstörs, att strandområden eroderar och rasar samt att landskapet förfulas. Täck vid behov området kring objektet med ett skyddsöverdrag.

Bottentäckning

I anslutning till en muddring ska det muddrade området ofta täckas med en filterduk och/eller grus eller sand. Detta görs i synnerhet om det till följd av muddringen uppkommer finsubstans, till exempel lera, som orsakar grumling. Täckningen av området ska göras så att den följer den omgivande bottenens former, utan att gropar

eller upphöjningar bildas på botten. En strandägare har inte rätt att fylla ut ett vattenområde, och därför ska åtgärdernas lagenlighet säkerställas separat eller ett tillstånd sökas.

Muddringsmetoder

Det vanligaste är att en muddring genomförs med en grävmaskin. Med en maskin som har en lång bom kan en muddring göras från stranden. Begär en offert från flera entreprenörer som tidigare genomfört lyckade muddringsprojekt. Besök vid behov de lyckade objekten. Be entreprenören besöka platsen innan en offert lämnas.

För avlägsnande av bottengyttja kan man ibland även använda ett sugmudderverk, men i allmänhet är det inte praktiskt möjligt, eftersom sugmuddrad massa är mycket vattenhaltig. Vid sugmuddring ska det finnas en tillräckligt stor bassäng dit gytjan pumpas. Jämfört med muddringsvolymen blir slammängden 10 till 20 gånger större. Retentionstiden (den tid det tar för finsubstansen att sjunka ner i stillastående vatten) ska vara tillräckligt lång så att slam inte kan rinna tillbaka in på vattenområdet. Det finns skäl för beställaren att närvara vid sugmuddringsobjekt under hela den tid som arbetet pågår.

I arbetet bör man sträva efter att det muddrade området blir djupare mot öppna havet så att det inte uppstår någon grop som samlar slam. Sidoslänterna på det muddrade området får inte bli lodräta, utan ska bearbetas till den släntlutning som jordarten kräver.

Gränsen mellan tomt och vattenområde

Den "juridiska" gränsen mellan ett markområde (strand) och ett vattenområde går vid vattenområdets medelvattennivå. Ett undantag utgörs av de sjöar vars medelvattennivå föreskrivs i tillståndsbehandlingen. Då det gäller vattenbyggnadsprojekt bör man sträva efter att bevara strandens naturliga form och dess läge. Betydande åtgärder på en strand kan även fordra till exempel ett tillstånd för landskapsarbete.

Vattenlagen innehåller föreskrifter om åtgärder och konstruktioner (muddring, brygga...) som kan förverkligas på ett vattenområde, även om man inte äger vattenområdet. Utanför stranden kan det finnas en tillandningsremsa som ägs av ägaren av vattenområdet. Området kan enligt vissa förutsättningar lösas in av strandägaren.

En tillandning är ett tidigare vattenområde som permanent har förvandlats till ett markområde. En utfyllnad av ett vattenområde bildar ingen tillandning, utan kan utgöra en otillåten åtgärd. Inget får deponeras på en tillandning som ägs av någon annan, utan samtycke från ägaren av området. På en tillandning ska i allmänhet inget deponeras annars heller, åtminstone inte utan ett vederbörligt erosionskydd.

Strandutfyllnad eller bankfyllning kan inte göras på ett gemensamt vattenområde eller någon annans vattenområde utan ägarens samtycke. Inte heller i andra fall ska dessa överhuvudtaget göras i anslutning till muddringsarbeten, och i vilket som helst är utgångspunkten att ett tillstånd i enlighet med vattenlagen ska sökas för dessa från regionförvaltningsverket. För utfyllnad på de ovan nämnda stadsplaneområdena och andra områdena behövs det även ett tillstånd för landskapsarbete från kommunen. I synnerhet bör det observeras att man genom en utfyllnad av en tillandning och ett vattenområde inte kan förstora det markområde som hör till en gård eller en tomt. En

utfyllnad leder inte till några ändringar i ägarförhållandena, eftersom utfyllnadsområdet alltid kvarstår i den persons ägo som äger tillandningen eller vattenområdet.

Föreskrifter om muddring i vattenlagen:

Undanröjande av olägenhet (muddring, slätter): Vattenlagen 2:6 §

Anmälningsskyldighet: Vattenlagen 2:15 §, Statsrådets förordning 4:30

§ Tillståndsplikt som grundar sig på konsekvenserna av projektet:

Vattenlagen 3:2 §

Absolut tillståndsplikt för projektet: Vattenlagen 3:3 §

Skyldighet att minimera olägenheter: Vattenlagen 2:7 §